

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2017/1563 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 13 септември 2017 година

относно трансграничния обмен между Съюза и трети държави на копия в достъпен формат от определени произведения и други обекти, закриляни от авторското право и сродните му права, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Маракешкият договор за улесняване на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали („Маракешкият договор“), беше подписан от името на Съюза на 30 април 2014 г. ⁽³⁾ Той задължава договарящите страни да предоставят изключения от или ограничения на авторското право и сродните му права за създаването и разпространението на копия в достъпен формат на някои произведения и други закриляни обекти, и за трансграничен обмен на такива копия.
- (2) Бенефициерите по Маракешкия договор са слепи хора, лица с нарушено зрение, което не може да бъде подобро така, че практически да се изравни с това на хората, които не страдат от такова увреждане, лица със сетивно или свързано с четенето увреждане, включително дислексия, или всяко друго свързано с ученето увреждане, което ги възпрепятства да четат печатни произведения в практически същата степен като хората без такова увреждане и хора, които поради физическо увреждане не са в състояние да държат книга или да боравят с нея, или не могат да фокусират зрението си или да движат очите си доколкото обикновено е необходимо за четене, като в резултат на тези нарушения или увреждания тези хора са неспособни да четат печатни произведения практически в същата степен като хората без такива нарушения или увреждания.
- (3) Лицата, които са слепи, с нарушено зрение или с други увреждания, които не им позволяват четенето на печатни материали, продължават да се сблъскват с множество пречки пред достъпа до книги и други печатни материали, закриляни от авторското право и сродните му права. Необходимостта от увеличаване на броя на произведенията и другите закриляни обекти в достъпни формати, които са на разположение на тези лица, и от значително подобряване на движението и разпространението на такива произведения и закриляни обекти, беше призната на международно равнище.

⁽¹⁾ Становище от 5 юли 2017 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 6 юли 2017 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 17 юли 2017 г.

⁽³⁾ Решение 2014/221/ЕС на Съвета от 14 април 2014 г. за подписване от името на Европейския съюз на Маракешкия договор за улесняване на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали (ОВ L 115, 17.4.2014 г., стр. 1).

- (4) В съответствие със Становище 3/15 на Съда на Европейския съюз ⁽¹⁾ изключенията или ограниченията по отношение на авторското право и сродните му права за създаването и разпространението на копия в достъпен формат на определени произведения и други закриляни обекти, предвидени от Маракешкия договор, ще трябва да бъдат прилагани в рамките на областта, хармонизирана с Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾. Същото се отнася и за режимите за износ и внос, предвидени в този договор, доколкото в крайна сметка тяхната цел е да разрешат публичното разгласяване или разпространението на територията на дадена страна на копия в достъпен формат, публикувани на територията на друга страна, без да се иска съгласие от носителите на права.
- (5) С Директива (ЕС) 2017/1564 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ се цели изпълнението по хармонизиран начин на задълженията на Съюза съгласно Маракешкия договор, за да се подобри наличието на копия в достъпен формат за бенефициерите във всички държави — членки на Съюза, и движението на такива копия в рамките на вътрешния пазар, а от държавите членки се изисква да въведат задължително изключение по отношение на някои права, които са хармонизирани с правото на Съюза. С настоящия регламент се цели изпълнението на задълженията по Маракешкия договор по отношение на договореностите за износ и внос между Съюза и трети държави, които са страни по Маракешкия договор, на копия в достъпен формат с нетърговска цел в полза на бенефициерите, и определянето на единни условия за този износ и внос в рамките на областта, хармонизирана с Директиви 2001/29/ЕО и (ЕС) 2017/1564, за да се гарантира, че тези мерки се прилагат последователно във вътрешния пазар и не застрашават хармонизирането на изключителните права и изключенията от тях, съдържащи се в посочените директиви.
- (6) Настоящият регламент следва да гарантира, че копия в достъпен формат на книги, включително електронни книги, специализирани издания, вестници, списания и други видове писмени материали, нотен запис, включително музикални партитури, и други печатни материали, включително под формата на звукозапис (цифров или аналогов), направени в някоя държава членка в съответствие с националните разпоредби, приети съгласно Директива (ЕС) 2017/1564, могат да бъдат разпространявани, разгласявани или предоставяни на разположение на бенефициер или оправомощен субект, по смисъла на Маракешкия договор, в трети държави, които са страни по Маракешкия договор. Достъпните формати включват например брайлово писмо, едър шрифт, адаптирани електронни книги, аудиокниги и радиопредавания. Предвид „нетърговската цел“ на Маракешкия договор ⁽⁴⁾ разпространението, публичното разгласяване или предоставянето на разположение на обществеността на копия в достъпен формат за хора, които са слепи, с увредено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали, или за оправомощени субекти в трети държави следва да се осъществява само с нестопанска цел от оправомощени субекти, установени в държавите членки.
- (7) Настоящият регламент следва също така да даде възможност за внос на и достъп до копия в достъпен формат, направени в съответствие с прилагането на Маракешкия договор от трета държава, от бенефициери в Съюза и оправомощени субекти, установени в държава членка, с нетърговска цел в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали. Следва да е възможно тези копия в достъпен формат да бъдат разпространявани на вътрешния пазар при същите условия както копията в достъпен формат, направени в Съюза в съответствие с Директива (ЕС) 2017/1564.
- (8) С цел да се повиши наличието на копия в достъпен формат и да се предотврати неправомерното разпространение на произведения или други закриляни обекти, оправомощените субекти, които извършват дейности по разпространение, публично разгласяване или предоставяне на разположение на обществеността на копия в достъпни формати, следва да спазват определени задължения. Инициативи на държавите членки за популяризиране на целите на Маракешкия договор и на обмена на копия в достъпен формат с трети държави, които са страни по посочения договор, и за подкрепа на оправомощените субекти да обменят и предоставят на разположение информация, следва да бъдат насърчавани. Такива инициативи могат да включват разработването на насоки или най-добри практики за предоставяне и разпространяване на копия в достъпен формат при консултация с представители на оправомощени субекти, бенефициери и носители на права.
- (9) От съществено значение е всяко обработване на лични данни съгласно настоящия регламент да спазва основните права, включително правото на зачитане на личния и семейния живот и правото на защита на личните данни

⁽¹⁾ Становище 3/15 от 14 февруари 2017 г. на Съда на Европейския съюз, ECLI:EU:C:2017:114, точка 112.

⁽²⁾ Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10).

⁽³⁾ Директива (ЕС) 2017/1564 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2017 г. относно определени позволени видове използване на определени произведения и други обекти, закриляни от авторското право и сродните му права, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали, и за изменение на Директива 2001/29/ЕО относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (вж. стр. 6 от настоящия брой на Официален вестник)

⁽⁴⁾ Становище 3/15 от 14 февруари 2017 г. на Съда на Европейския съюз, ECLI:EU:C:2017:114, точка 90.

съгласно членове 7 и 8 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), и е задължително всяко такова обработване да бъде в съответствие и с директиви 95/46/ЕО ⁽¹⁾ и 2002/58/ЕС ⁽²⁾ на Европейския парламент и на Съвета, уреждащи обработването на лични данни, като то може да се извършва от оправомощените субекти в рамките на настоящия регламент и под надзора на компетентните органи на държавите членки, по-специално публичните независими органи, определени от държавите членки.

- (10) Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания („КПХУ на ООН“), по която Съюзът е страна, гарантира на хората с увреждания правото на достъп до информация и образование и правото на участие в културния, икономическия и социалния живот на равна основа с другите хора. КПХУ на ООН задължава страните по Конвенцията да предприемат всички подходящи мерки в съответствие с международното право, за да гарантират, че разпоредбите за закрила на правата върху интелектуална собственост не служат като необоснована или дискриминационна пречка пред достъпа на хора с увреждания до материали с културен характер.
- (11) Съгласно Хартата всяка форма на дискриминация, включително въз основа на увреждане, е забранена и правото на хората с увреждания да се ползват от мерки, които осигуряват тяхната автономност, социалната и професионалната им интеграция и участието им в живота на общността, се признава и защита от Съюза.
- (12) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно — изпълнение по единен начин на задълженията по Маракешкия договор по отношение износа и вноса между Съюза и трети държави, които са страни по Маракешкия договор, на копия в достъпен формат на определени произведения и закриляни обекти, с нетърговска цел в полза на бенефициери, и определяне на условията за този износ и внос — не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради неговия обхват и последици може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (13) Настоящият регламент защита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата и в КПХУ на ООН. Настоящият регламент следва да бъде тълкуван и прилаган в съответствие с тези права и принципи,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Предмет и приложно поле

С настоящия регламент се определят единни правила за трансграничен обмен на копия в достъпен формат на определени произведения и други закриляни обекти между Съюза и трети държави, които са страни по Маракешкия договор, без разрешение от страна на притежателя на съответното право, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали, в рамките на областта, хармонизирана с директиви 2001/29/ЕО и (ЕС) 2017/1564, с цел да се предотврати възпрепятстването на хармонизирането на изключителните права и изключенията от тях във вътрешния пазар.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „произведение или друг закрилян обект“ означава творба под формата на книга, специализирано издание, вестник, списание или друг вид писмен материал, нотен запис, включително музикална партитура, и съответните илюстрации върху всякакви носители и във всякаква форма, включително под формата на звукозапис, например аудиокниги, и в цифров формат, която е закриляна от авторското право или сродните му права и която е публикувана или по друг законен начин е направена публично достояние;

⁽¹⁾ Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31). Тази директива ще бъде отменена и заменена, считано от 25 май 2018 г., от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37).

- 2) „бенефициер“ означава, независимо от всякакви други увреждания, лице, което:
- а) е сляпо;
 - б) има нарушено зрение, което не може да бъде подобро така, че практически да се изравни с това на лице, което не страда от такова увреждане, и в резултат на което е неспособно да чете печатни произведения практически в същата степен, както човек без такова увреждане;
 - в) има сетивно или възпрепятстващо четенето увреждане, в резултат на което е неспособно да чете печатни произведения практически в същата степен, както лице без такова увреждане; или
 - г) поради физическо увреждане не е в състояние да държи книга или да борави с нея, или не може да фокусира зрението си или да движи очите си в степената, която обикновено е необходима за четене;
- 3) „копие в достъпен формат“ означава копие от произведение или от друг закрилян обект в алтернативен вид или форма, чрез което бенефициерът получава достъп до произведението или друг закрилян обект, включително по също толкова практичен и удобен начин, какъвто е достъпът за лице без никое от нарушенията или уврежданията, посочени в точка 2;
- 4) „оправомощен субект, установен в държава членка“, означава субект, който е оправомощен или признат от държава членка да предоставя с нестопанска цел на бенефициери достъп до образование, обучение, адаптивно четене или информация. Това включва и публичните институции или организациите с нестопанска цел, които предоставят такива услуги на бенефициерите като една от основните си дейности, институционални задължения или като част от свои мисии в полза на обществения интерес.

Член 3

Износ на копия в достъпен формат в трети държави

Оправомощен субект, установен в държава членка, може да разпространява, разгласява или предоставя на бенефициери или на оправомощен субект, установен в трета държава, която е страна по Маракешкия договор, копие в достъпен формат от произведение или друг закрилян обект, направено в съответствие с националното законодателство, прието съгласно Директива (ЕС) 2017/1564.

Член 4

Внос на копия в достъпен формат от трети държави

Бенефициер или оправомощен субект, установен в държава членка, може да внесе или да придобие по друг начин, или да получи достъп, след което да използва, в съответствие с националното законодателство, прието съгласно Директива (ЕС) 2017/1564, копие в достъпен формат от произведение или от друг закрилян обект, което е било разпространено, разгласено или предоставено на разположение на бенефициери или оправомощени субекти от оправомощен субект в трета държава, която е страна по Маракешкия договор.

Член 5

Задължения на оправомощените субекти

1. Оправомощен субект, установен в държава членка, който извършва действията, посочени в членове 3 и 4, установява и следва своя собствена практика, за да гарантира, че той:
- а) разпространява, разгласява и предоставя на разположение копия в достъпен формат единствено на бенефициери или други оправомощени субекти;
 - б) предприема необходимите мерки за предотвратяване на непозволеното възпроизвеждане, разпространение, публично разгласяване и предоставяне на разположение на обществеността на копия в достъпен формат;
 - в) показва надлежно старание и документира действията си по отношение на произведения или други закриляни обекти, както и по отношение на копия от тях в достъпен формат; и
 - г) публикува и актуализира — по възможност на свой уебсайт или чрез други онлайн или офлайн канали, информация как изпълнява задълженията, определени в букви а)—в).

Оправомощен субект, установен в държава членка, установява и следва практиките, посочени в първа алинея при пълно зачитане на правилата, приложими към обработването на лични данни на бенефициери, посочени в член 6.

2. Оправомощен субект, установен в държава членка, който извършва действията, посочени в членове 3 и 4, предоставя при поискване по достъпен начин на бенефициери, на други оправомощени субекти или на носители на права следната информация:

- а) списък на произведенията или другите закриляни обекти, за които разполага с копия в достъпен формат, и на наличните формати; и
- б) наименованието и данните за контакт на оправомощените субекти, с които се е ангажирал да обменя копия в достъпен формат съгласно членове 3 и 4.

Член 6

Защита на личните данни

Обработването на лични данни, извършвано в рамките на настоящия регламент, се осъществява в съответствие с директиви 95/46/ЕО и 2002/58/ЕО.

Член 7

Преглед

До 11 октомври 2023 г., Комисията изготвя оценка на настоящия регламент и представя основните констатации в доклад до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет, придружени при необходимост от предложения за изменение на настоящия регламент.

Държавите членки предоставят на Комисията информацията, необходима за изготвянето на доклада за оценка.

Член 8

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 12 октомври 2018 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Страсбург на 13 септември 2017 година.

За Европейския парламент

Председател

A. TAJANI

За Съвета

Председател

M. MAASIKAS
